

Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag die betrekking heeft op de hoofdgedachte van de tekst worden 2 scorepunten toegekend.

Aan het juiste antwoord op de overige meerkeuzevragen wordt 1 scorepunt toegekend.

Tekst 1 Denken we wel genoeg?

1 B 1

2 C 1

3 **maximumscore 1**

De kern van een goed antwoord is:

een van de volgende:

- Je denkt het beste/beter / je krijgt de beste/betere ideeën tijdens een simpele taak / als je kijkt naar iets wat beweegt.
- Je komt op goede ideeën als 20 procent / een klein gedeelte van je brein bezig is.

Beoordeel de spelling.

4 B 1

5 **maximumscore 1**

De kern van een goed antwoord is:

een van de volgende:

- Ons creatieve denken neemt af / we komen niet meer op interessante gedachten (als we elk vrij moment opvullen met externe prikkels).
- De telefoon is (in de kassarij) een (directe) concurrent van het creatieve denken.
- Als je overprikkeld raakt (door de telefoon) dan kun je minder goed denken / kom je niet meer op interessante gedachten.

Niet goed:

We zijn verslaafd aan onze telefoons.

Maximumlengte van het antwoord: 20 woorden.

Beoordeel de spelling en grammatica.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

6 A 1

7 **maximumscore 1**

een van de volgende:

- “(Techredacteur Marc Hijink beschreef een paar jaar terug in een essay hoe apps zijn leven waren gaan domineren: “)Zelfs op de sportschool of in bad luisterde ik podcasts voor mijn werk.”)” (regels 110-115)
- “De hele dag door laten we onze gedachten overschreeuwen.” (regels 118-119)

Beoordeel de spelling.

8 **maximumscore 2**

De kern van een goed antwoord is:

- (Er is sprake van een) overhaaste generalisatie. 1
- (Deze argumentatie is niet aanvaardbaar, want) de voorbeelden (over ons werk op kantoor) tonen (nog) niet aan dat het (hele) moderne leven erop is ingericht om het denken onmogelijk te maken. 1

Beoordeel de spelling.

9 **maximumscore 3**

De kern van een goed antwoord is:

gebied	prijs die we op dat gebied betalen
creatief:	Ons creatieve denken neemt af. <al gegeven>
economisch:	(1) We zijn minder innovatief (geworden). / We komen niet / moeilijk in een ‘flow’.
politiek:	(2) een van de volgende: <ul style="list-style-type: none"> – Mensen nemen eerder een kant-en-klare / ondoordachte mening aan. – Mensen kunnen niet werkelijk over hun mening in gesprek gaan. – Het is een gevaar voor de democratie.
persoonlijk:	(3) We kunnen overprikkeld raken. / We kunnen fysieke klachten krijgen.

per juist benoemd element 1

Beoordeel de spelling.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

10 maximumscore 2

De kern van een goed antwoord is:

	leefstijl	uiteindelijke gevolg van deze leefstijl
tekst 1 alinea 6 tot en met 9	(1a) We stoppen elk vrij moment vol met externe prikkels. <al gegeven>	(1b) Onze denkruimte is geslonken. / We komen niet meer op creatieve gedachten / goede ideeën.
tekstfragment 1	(2a) We zijn (tegenwoordig) altijd maar bezig met inspanning. / Alles wat we doen is actief.	(2b) We ontspannen niet meer. / We weten (soms) niet hoe we (echt) moeten ontspannen.

indien drie elementen juist	2
indien twee elementen juist	1
indien minder dan twee elementen juist	0

Opmerking

Het (onjuiste) gebruik van hoofdletters aan het begin van een antwoord telt niet mee in de beoordeling.

Beoordeel de spelling en grammatica.

11 maximumscore 1

De kern van een goed antwoord is:

Yoga sluit (1) *wel* aan bij wat de auteur van tekst 1 graag wil bereiken, want (2) yoga is een manier om je af te schermen van / helpt tegen prikkels.

Ook goed:

(1) *niet*

(2) het leidt niet (per se) tot (echt/goed) denken.

Opmerking

Alleen het scorepunt toekennen als beide antwoordelementen juist zijn.

Beoordeel de spelling.

Tekst 2 Ook als AI onze teksten schrijft, moeten we zelf blijven leren denken

12 maximumscore 1

De kern van een goed antwoord is:
een van de volgende:

- De mogelijkheden (van ChatGPT) zijn onuitputtelijk.
- Het internet explodeerde.

Beoordeel de spelling.

13 maximumscore 3

De kern van een goed antwoord is:
Het gaat om de analogie tussen

(1) (de opkomst van) ChatGPT / schrijvende/tekstgenererende AI
en

(2) (die van) de rekenmachine en/of Wikipedia / het schrift.

De inhoudelijke overeenkomst tussen beide delen van de analogie zou volgens alinea 6 zijn dat

(3) onnodige routinetaken uit handen worden genomen / er meer tijd is voor verdieping.

De analogie klopt niet, want

(4)

een van de volgende:

- taalvaardigheid omvat meer dan het vormen van correcte zinnen.
- schrijven is een (essentiële menselijke) vaardigheid die we niet kunnen uitbesteden / die we (koste wat het kost) moeten behouden.
- schrijven is geen onnodige routinetaak.
- schrijven is (onlosmakelijk) verbonden met denken/het denkvermogen.

indien vier elementen juist

3

indien drie elementen juist

2

indien twee elementen juist

1

indien minder dan twee elementen juist

0

Opmerkingen

- *De antwoorden bij de nummers 1 en 2 mogen ook worden omgedraaid.*
- *Het (onjuiste) gebruik van hoofdletters aan het begin van een antwoord telt niet mee in de beoordeling.*

Beoordeel de spelling.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

14 maximumscore 1

De kern van een goed antwoord is:
een van de volgende:

- Prompten leert je niet denken.
- Prompten is een passievere/oppervlakkigere vorm van denken.
- Bij prompten hoef je niet zelf je gedachten te verwoorden.
- Als studenten helder willen leren denken, moeten ze zelf leren schrijven.

Beoordeel de spelling en grammatica.

15 maximumscore 1

De kern van een goed antwoord is:
een van de volgende:

- Schrijven is niet de enige manier om een hoogontwikkeld taal- en begripsvermogen te ontwikkelen.
- Het gaat (te/erg) ver om te zeggen dat onze democratie op het spel staat / in gevaar wordt gebracht (als het taal- en begripsvermogen van burgers achteruitgaat).
- De stap van vertrouwd zijn met argumenten en conceptuele verbanden naar (gevaar voor) de democratie is te groot.

Maximumlengte van het antwoord: 25 woorden.

Beoordeel de spelling en grammatica.

16 maximumscore 1

(alinea) 8:

een van de volgende:

- “(Ik merk het zelf keer op keer:) je denkt pas helder als je je gedachten op papier kunt zetten.” (regels 98-100)
- “Het schrijfambacht en goed taalgebruik zijn onlosmakelijk verbonden met het denkvermogen.” (regels 102-105)
- “Als studenten helder willen leren denken, moeten ze zelf leren schrijven.” (regels 105-107)

(alinea) 10:

- “Onze democratie is gebaseerd op een hoogontwikkeld taal- en begripsvermogen.” (regels 114-117)

Opmerking

Voor toekenning van het scorepunt moet uit beide alinea's een correct citaat zijn gegeven.

Beoordeel de spelling.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

17 C 2

18 **maximumscore 2**

De kern van een goed antwoord is:

- De auteur van tekst 2 en Frank Benneker zijn het uiteindelijk (1) *niet* met elkaar eens over het gebruik van AI bij het schrijfonderwijs, want 1
- (2) volgens (de auteur van) tekst 2 kan AI niet gebruikt worden in het schrijfonderwijs, terwijl AI volgens Benneker / volgens tekstfragment 2 kan helpen een schrijfproduct slimmer te organiseren / wél gebruikt kan worden (in het schrijfonderwijs) / zal zorgen voor een andere manier van schrijven / voor schrijven op een dieper niveau. 1

Ook goed:

- De auteur van tekst 2 en Frank Benneker zijn het uiteindelijk (1) *niet* met elkaar eens over het gebruik van AI bij het schrijfonderwijs, want 1
- (2) volgens (de auteur van) tekst 2 kan AI niet gebruikt worden in het schrijfonderwijs, maar volgens Benneker / volgens tekstfragment 2 wel. 1

Opmerking

Het (onjuiste) gebruik van hoofdletters aan het begin van een antwoord telt niet mee in de beoordeling.

Beoordeel de spelling.

19 **maximumscore 1**
(kritisch) denken

Beoordeel de spelling.

Overkoepelende vragen bij tekst 1 (Denken we wel genoeg?) en tekst 2 (Ook als AI onze teksten schrijft ...)

20 maximumscore 2

De kern van een goed antwoord is:

- tekst 1: 1
een van de volgende:
 - Technologie belemmert ons denken / is een concurrent van ons (creatieve) denken / zorgt voor (te) veel externe prikkels.
 - Door (de komst van) technologie hebben we geen ruimte meer om te denken.

- tekst 2: 1
een van de volgende:
 - Technologie/AI neemt ons denken over. / We besteden ons denken uit aan technologie/AI.
 - Door (de komst van) technologie leren we niet meer (zelf) denken / denken we veel passiever.

Beoordeel de spelling en grammatica.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

21 maximumscore 4

De kern van een goed antwoord is:

	tekst 1	tekst 2
Voorwaarde voor een goed functionerende democratie:	(1a) in gesprek gaan (over hun mening) / een doordachte mening hebben / vormen / zelf denken	(2a) een hoogontwikkeld taal- en begripsvermogen hebben / vertrouwd zijn met argumentatie en conceptuele verbanden / begrip van moeilijke concepten (als tolerantie, algemeen belang en rechtsstaat)
Manier om aan deze voorwaarde te voldoen:	(1b) genoeg/meer (tijd nemen tot) nadenken / ervoor zorgen dat onze denkruimte niet slinkt / denkruimte creëren	(2b) taalvaardigheid/het leren hanteren van het woord prioriteit geven in ons onderwijs / studenten dwingen om zelf te blijven nadenken als ze iets moeten schrijven

per juist benoemd element

1

Opmerking

Het (onjuiste) gebruik van hoofdletters aan het begin van een antwoord telt niet mee in de beoordeling.

Beoordeel de spelling.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Tekst 3 Zal de deelauto ooit de privéauto van de troon stoten?

22 C 1

23 **maximumscore 3**

De kern van een goed antwoord is:

- Slechts 2 procent (van de Nederlanders) gebruikt een deelauto. / Slechts 0,02 procent van de autoritten wordt met een deelauto gemaakt. / Het aantal deelauto's is klein. 1
- De deelauto/Deze wordt gebruikt als vervanging van het openbaar vervoer / de fiets. 1
- Het is moeilijk om winst te maken met deelauto's. 1

Beoordeel de spelling en grammatica.

24 **maximumscore 3**

De kern van een goed antwoord is:

drie van de volgende:

- (De eigen auto biedt) individuele vrijheid / instantmobiliteit. / (De eigen auto staat) altijd voor de deur.
- (De eigen auto is) (relatief) goedkoop/goedkoper (geworden).
- (De eigen auto is) beter (dan vroeger).
- (De eigen auto) houdt het netwerk (van familie en vrienden) bij elkaar / zit in ons sociale weefsel gebakken.

per juist benoemd element 1

Niet goed:

De eigen auto is te goed.

Beoordeel de spelling.

25 D 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

26 maximumscore 4

De kern van een goed antwoord is:

De deelauto is goed voor het milieu, want	(a) het beslag op grondstoffen (en ruimte) neemt af / door autodelen zijn er minder auto's nodig (waardoor het beslag op grondstoffen en ruimte afneemt).
Een mogelijk negatief gevolg voor het milieu kan optreden wanneer men de deelauto	(b) gebruikt als vervanging van het openbaar vervoer/de fiets / op een willekeurige plek achterlaat.
De gebruiker van de deelauto verliest	(c) individuele vrijheid/instantmobiliteit / het gemak van een auto voor de deur.
De deelauto biedt de stad een oplossing voor	(d) de groei van het wagenpark / de schaarse ruimte / parkeerproblemen.
en kan uitkomst bieden wanneer de eigen auto	(e) zijn ecologische grenzen heeft bereikt. <al gegeven>

per juist benoemd element

1

Opmerking

Het (onjuiste) gebruik van hoofdletters aan het begin van een antwoord telt niet mee in de beoordeling.

Beoordeel de spelling en grammatica.

27 C

1

28 maximumscore 2

- optimistisch: a en c
- pessimistisch: b en e

indien vier elementen juist

2

indien drie elementen juist

1

indien minder dan drie elementen juist

0

29 maximumscore 1

“In Amsterdam kun je prima zonder auto, maar op het platteland verschaalt het aanbod aan voorzieningen en ben je juist meer aangewezen op de auto (, zegt onderzoeker Peter Jorritsma van het KiM.)”
(regels 120-124)

Beoordeel de spelling.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

30 maximumscore 2

De kern van een goed antwoord is:

Deze suggestie wordt (1) *niet* ondersteund door de gegevens in bron 2, want (2) ook de deelauto wordt (het meest) gebruikt voor bezoeken aan familie en vrienden / draagt bij aan het in stand houden van het netwerk van familie en vrienden.

Opmerking

Alleen scorepunten toekennen als beide antwoordelementen juist zijn.

Maximumlengte van het antwoord: 25 woorden.

Beoordeel de spelling en grammatica

Tekst 4 Zou ons nieuws er anders uit kunnen zien?

31 maximumscore 1

De kern van een goed antwoord is:

- de auteur heeft de papieren krant opgezegd / leest de krant nu digitaal / bekommernis om het milieu
- de hoeveelheid verschrikkelijk nieuws (die niet meer te verwerken is)

Opmerking

Alleen een scorepunt toekennen als beide antwoordelementen juist zijn.

Beoordeel de spelling.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

32 maximumscore 4

De kern van een goed antwoord is:

Dit is het probleem dat de auteur ervoer:	(1) Ze werd somber van (alle ellende in) het nieuws / kon de hoeveelheid slecht nieuws niet meer verwerken.
Dit is de manier waarop zij dit probeerde op te lossen:	(2) Ze ging zich voor het nieuws afsluiten / besloot een nieuwsmijder te worden.
Deze oplossing mislukte, omdat	(3) het moeilijk blijkt om je terug te trekken uit de maatschappij. <al gegeven>
Hier noemt de auteur drie verschillende redenen voor:	(4a) Er blijft altijd nieuwsgierigheid (naar wat er gebeurt in de wereld).
	(4b) Vrienden en collega's / anderen vertellen je wat er mis is in de wereld / houden je op de hoogte (van het nieuws).
	(4c) Sociale media houden je op de hoogte (met breaking news) / komen met breaking news.

indien vijf elementen juist	4
indien vier elementen juist	3
indien drie elementen juist	2
indien twee elementen juist	1
indien minder dan twee elementen juist	0

Opmerking

De antwoorden bij nummers 4a, 4b en 4c mogen ook in een andere volgorde worden genoemd.

Beoordeel de spelling en grammatica.

33 B	1
34 B	1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

35 maximumscore 3

De kern van een goed antwoord is:

oplossing	(1) de berichtgeving (over al die gebeurtenissen) moet anders / de menselijke maat (in de berichtgeving) moet terug
manier	(2) letten op (de drie aspecten) hoop, handelingsperspectief en waardigheid / op geloof, hoop en liefde
uiteindelijke doel	(3) (berichtgeving waardoor boosheid en wanhoop kunnen leiden tot) actie / optimisme

per juist benoemd element

1

*Maximumlengte van het antwoord: 35 woorden
Beoordeel de spelling.*

36 D

1

Incorrect taalgebruik

37 Regeling met betrekking tot incorrect taalgebruik in de antwoorden op open vragen

Voor incorrect taalgebruik worden maximaal vier scorepunten in mindering gebracht. Hierbij dient de volgende aftrekregeling te worden gehanteerd:

0 fouten	0
1 fout of 2 fouten	1
3 of 4 fouten	2
5 of 6 fouten	3
7 of meer fouten	4

Zie Vakspecifieke regel 1 voor exacte aanwijzingen omtrent aftrek.

Bronvermeldingen

- tekst 1 Floor Rusman, NRC, 28 en 29 mei 2022
- tekst 2 Ariën Voogt, NRC, 15 december 2022
- tekst 3 Peter Giesen, de Volkskrant, 16 augustus 2022
- tekst 4 Liesbeth Wytzes, Elseviers Weekblad, 3 september 2022
- tekstfragment 1 Paula Vaarkamp, www.rtlnieuws.nl, 15 november 2020
- tekstfragment 2 Thijs Doorenbosch, www.agconnect.nl, 14 april 2023
- bron 1 + bron 2 Kennisplatform CROW (2021), Deelauto- en deelfietsmobiliteit in Nederland